

2. svetový kongres o Otvorených vzdelávacích zdrojoch (Open Educational Resources - OER) Ľubľanský OER Akčný plán 2017

Úvod

Za účelom realizácie inkluzívnych Vedomostných spoločností, OER podporujú kvalitné vzdelávanie, ktoré je spravodlivé, inkluzívne, otvorené a participatívne. OER sú vyučovacie, vzdelávacie a výskumné materiály v akejkoľvek podobe – digitálnej alebo inak špecifikovanej – ktoré sú k dispozícii na verejnej doméne alebo boli vydané pod otvorenou licenciou, ktorá povoľuje bezplatný prístup, využitie, úpravu a redistribúciu ostatnými bez, alebo s obmedzenými výnimkami. Systém otvorených licencií je vybudovaný v rámci práva na duševné vlastníctvo tak, ako je definované relevantnými medzinárodnými dohovormi, aby rešpektovalo autorstvo práce. OER predstavujú strategickú príležitosť pre zlepšenie zdieľania vedomostí, posilnenia budovania kapacít a univerzálneho prístupu ku kvalitným vzdelávacím a vyučovacím zdrojom.

2. svetový kongres na tému OER organizuje UNESCO a vláda Slovinska, so štedrou pomocou vlády Slovinska a Nadácie Williama a Flory Hewlettovcov. Ciele 2. svetového kongresu na tému OER sú:

- Preskúmať možnosti riešenia výziev začlenenia obsahu a praxe OER do hlavného vzdelávacieho prúdu vo vzdelávacích systémoch na celom svete;
- Vyzdvihnúť príklady dobrej praxe v oblastiach OER politik, iniciatív a expertov;
- Identifikovať odporúčania, ktoré sú preukázateľne najlepšou praxou pre začlenenie OER do hlavného vzdelávacieho prúdu

Téma 2. svetového kongresu na tému OER – „OER pre inkluzívne a spravodlivé kvalitné vzdelanie: od záväzkov k realizácii“ – odráža vedúcu úlohu, ktorú môžu OER zastávať pri dosiahnutí cieľov Agendy 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj, menovite Cieľu 4 - Kvalitné vzdelávanie.

Organizácia Commonwealth of Learning (COL) v spolupráci s UNESCO, slovinskou vládou, so štedrou podporou Nadácie Williama a Flory Hewlettovcov a národnými autoritami v šiestich hostovských krajinách (Brazília, Malajzia, Malta, Maurícius, Nový Zéland a Katar) zorganizovali pred 2. svetovým kongresom na tému OER šesť regionálnych konzultácií a prieskum týkajúci sa OER.

Regionálne konzultácie a dotazník zvýšili povedomie o cieľoch 2. svetového kongresu na tému OER a identifikovali stav implementácie Parížskej deklarácie o OER z roku 2012 na národných a regionálnych úrovniach.

Ľubľanský OER Akčný plán 2017 je výstupom 2. celosvetového kongresu na tému OER a vychádza z výstupov regionálnych konzultácií, celosvetovej on-line konzultácie o dokumente počas mesiacov, ktoré kongresu predchádzali, a z diskusií počas 2. celosvetového kongresu. Tento akčný plán definuje konkrétne kroky smerom k začleneniu OER do hlavného vzdelávacieho prúdu za účelom dosiahnutia Cieľu 4 Agendy 2030 - Kvalitné vzdelávanie.

Kontext

Ľubľanský OER Akčný plán 2017 prispieva ku všetkým relevantným rámcom OSN. Všeobecná deklarácia ľudských práv uvádza, že každý má práva a základné slobody vrátane práva prijímať a šíriť informácie a myšlienky akýmkoľvek prostriedkami a bez ohľadu na hranice (Článok 19) ako aj právo na vzdelanie (Článok 26). Akčný plán tiež podporuje ciele Odporúčaní UNESCO z roku 2003 o ochrane a podpore multilingvalizmu a univerzálneho prístupu ku kyber priestoru. Potvrdzuje Dohovor UNESCO z roku 2005 o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov, ktorý uvádza: „Spravodlivý prístup k bohatej a rozmanitej škále kultúrnych prejavov z celého sveta a *prístup kultúr k výrazovým a rozširovacím prostriedkom sú dôležitými prvkami pre posilňovanie kultúrnej rozmanitosti a podporu vzájomného porozumenia*“; a Dohovor OSN z roku 2006 o právach osôb so zdravotným znevýhodnením, ktorý uznáva práva osôb so zdravotným znevýhodnením na vzdelanie.

V roku 2015 prijalo OSN Trvalo udržateľnú agendu 2030 so 17 cieľmi. Cieľ 4 vyzýva medzinárodné spoločenstvo, aby „Zaručilo inkluzívne a spravodlivé kvalitné vzdelanie a podporovalo príležitosti pre celoživotné vzdelávanie pre všetkých“. UNESCO je zodpovedné za realizáciu tohto cieľu na základe Incheonskej deklarácie a rámca pre konkrétne kroky z roku 2015 prostredníctvom mandátu viesť a koordinovať prácu na Ciele 4. Organizácia zastáva dôležitú úlohu v podpore OER na všetkých úrovniach vzdelania: od predprimárneho vzdelávania cez primárne a sekundárne vzdelávanie, technické a odborné vzdelávanie a tréning, vyššie vzdelávanie a zahŕňa neformálne aj informálne vzdelávacie kontexty.

Transformačný potenciál OER, ktorý posilnila expanzia informačných a komunikačných technológií (IKT) a širokopásmovej infraštruktúry, rozširuje možnosti pre zdieľanie vedomostí a spoluprácu medzi pedagógmi, inštitúciami a krajinami. Ak budú OER efektívne využívané a podporované náležitými pedagogickými postupmi, otvoria možnosti smerom k dramatickému zvýšeniu prístupu ku vzdelaniu cez IKT, ako aj príležitosti vytvárať a zdieľať širší rozsah vzdelávacích zdrojov, ktoré zahrnú diverzifikovanejšie potreby pedagógov a študujúcich. Zlepšený on-line prístup k OER ďalej podporuje individualizované štúdium, ktoré, ak sa spojí s networkovaním a s učením postavenom na spolupráci, posilní príležitosti pre pedagogické inovácie a vytváranie vedomostí. Je však potrebné zdôrazniť dôležitosť digitálnej gramotnosti vrátane výziev týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany pri vývoji a využívaní OER. Tieto príležitosti môžu mať priamy dopad na zlepšenie prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu, ak sú zavedené aj ostatné predpoklady pre kvalitné vzdelávanie: vrátane vzdelávacích inštitúcií, ktoré disponujú dostatkom zdrojov a posilnených, vhodných a primerane ohodnotených, vyškolených, kvalifikovaných a motivovaných zamestnancov.

Odporúčania k začleneniu OER do hlavného vzdelávacieho prúdu za účelom podpory Cieľu 4 Agendy 2030

Aby OER dosiahli svoj skutočný transformačný potenciál pre podporu realizácie Cieľu 4, musia sa stať integrálnou súčasťou vzdelávacích politík a praxe od predprimárneho vzdelávania po post-sekundárne vzdelávanie, vyššie vzdelávanie a celoživotné vzdelávanie. Začleňovanie OER do bežného vzdelávacieho systému bude závisieť od záväzkov k otvorenosti a prístupu ku vzdelávaciemu obsahu vo forme OER študujúcich, pedagógov, inštitúcií a vlád, a tiež vyžaduje, aby boli zavedené ostatné predpoklady pre kvalitné vzdelávanie.

V súvislosti s tým, ako postupuje pokrok v oblasti OER, šíri sa povedomie o OER v súčasnosti rýchlejšie ako ich využívanie. Preto bolo identifikovaných 5 výziev, ktoré bránia začleňovaniu OER do bežného vzdelávacieho systému: 1) kapacita užívateľov nájsť, znovu použiť, vytvoriť a ďalej zdieľať OER; 2) otázky týkajúce sa jazyku a kultúry; 3) zaručenie inkluzívneho a spravodlivého prístupu ku kvalitným OER; 4) zmena udržateľných modelov; 5) vytváranie podporujúcich politických prostredí. Je potrebné bezodkladne sa venovať uvedeným výzvam, vzhľadom na potrebu dosiahnuť cieľ 4 Agendy 2030 - Kvalitné vzdelávanie.

Rastúci a diverzifikujúci sa počet aktérov v oblasti OER preukazuje, že všetci zainteresovaní aktéri majú aktívnu, synergickú úlohu. Ľubľanský OER Akčný plán 2017 sa sústreďuje na konkrétne kroky – čo je potrebné spraviť – no s porozumením, že niektoré kroky budú relevantnejšie pre určitých aktérov než pre ostatných.

Relevantní aktéri, ktorým sa tento dokument venuje, sú pedagógovia, učitelia pedagógov, knihovníci, rodičia, tvorcovia vzdelávacích politík (na vládnej aj na inštitucionálnej úrovni), združenia pedagógov a iné profesionálne združenia, študentské združenia, pedagogické a študentské odbory ako aj ďalší členovia občianskej spoločnosti, medzinárodné organizácie a donori. Pre realizáciu Ľubľanského OER Akčného plánu 2017 je nevyhnutné podporiť tých, ktorí prijímajú rozhodnutia na vládnej a inštitucionálnej úrovni. Podpora aktivít viacerými zainteresovanými aktérmi je takisto zásadná pre implementáciu navrhovaných krokov. Špecifickí aktéri sú identifikovaní v navrhovaných možných krokoch.

Navrhované kroky, ktoré sa venujú výzvam OER:

1. Vybudovanie kapacít užívateľov nájsť, využívať a znovu používať, vytvárať a zdieľať OER

Pre efektívne využívanie OER, pedagógovia, študujúci a knihovníci potrebujú disponovať kapacitami na vyhľadávanie, opätovné používanie, modifikovanie a zdieľanie materiálov vytvorených pod otvorenou licenciou. Do bežného systému musia byť začlenené aj užívateľsky priateľské nástroje na vyhľadanie a získanie OER. Pre realizáciu navrhovaných aktivít

v tejto oblasti je nevyhnutná podpora a kroky predovšetkým od vlád, vzdelávacích inštitúcií, inštitúcií, ktoré vzdelávajú pedagógov a knihovníkov, ako aj profesionálne združenia.

Navrhované aktivity:

Budovanie povedomia a zručností, ako využívať OER

- a) Poskytnúť posilňovanie kapacít pre pedagógov, učiteľov pedagógov, študujúcich, rodičov, tvorcov vzdelávacích politík, knihovníkov a ostatných aktérov na zvýšenie povedomia o tom, ako môžu OER zlepšiť prístup k efektívnym vzdelávacím zdrojom, zlepšiť výstupy študujúcich, výrazne znížiť cenu a posilniť študujúcich, aby sa stali spolutvorcami vedomostí. Sem patrí aj advokácia ohľadom podmienok popísania OER v ostatných jazykoch, pokiaľ je to potrebné.
- b) Poskytnúť systematické a kontinuálne posilňovanie kapacít (predchádzajúce výkonu práce a počas výkonu práce) ako vyhľadať, opätovne používať, vytvárať, spravovať OER ako integrálnu súčasť pedagogických a knihovníckych vzdelávacích programov na všetkých úrovniach vzdelávania. Sem patrí aj budovanie kapacít o otvorenom licencovaní, otázkach týkajúcich sa autorských práv ako aj digitálnych zručností vrátane otázok týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany OER počas vývoja a využívania OER;
- c) Rozširovať výstupy výskumu o OER za účelom podpory modelov dobrej praxe, so sústredením sa na nákladovú efektívnosť, udržateľnosť, výskum nových nástrojov a technológií pre vytváranie a zdieľanie OER;

Zdieľanie OER

- d) Vytvoriť alebo novelizovať právne rámce týkajúce sa vzdelávacích inštitúcií a ďalších relevantných aktérov za účelom zabezpečenia právne povoleného využívania a prínosu pedagógov a študujúcich ku kvalitným OER;
- e) Vytvoriť a podporiť jednoducho prístupné úložiská zdrojov, ktoré poskytnú užívateľom rady o autorských právach a licencovaní vzdelávacích materiálov;
- f) Podporiť vytvorenie a udržiavanie účinných komunit poskytovateľov vzdelávania, ktorí zdieľajú OER na základe predmetu, jazyku, inštitúcií, regiónov, úrovni vzdelávania atď. na lokálnej, regionálnej a celosvetovej úrovni;
- g) Modifikovať profesionálne hodnotiace rámce pre pedagógov a ostatných relevantných aktérov tak, aby obsahovali uznanie a odmeny pre využívanie, modifikovanie, vytváranie a/alebo zdieľanie OER, ktoré podporujú dobrú vzdelávaciu prax a sú aktívni v OER komunitách;
- h) Priniesť nástroje, ktoré zaručia, že tvorcovia OER môžu informovať užívateľov o najnovších zlepšeniach, ale aj aby užívatelia mohli navrhovať zlepšenia a modifikácie OER;

Vyhľadávanie OER

- i) Indexovať zdroje OER, za účelom identifikácie existujúcich OER materiálov. Sem patrí zlepšenie vyhľadávania a nachádzania OER pomocou podpory zdieľania metadát OER (predmetu, licencie, jazyku, inštitúcie, regiónu, úrovne vzdelania, atď) medzi poskytovateľmi vzdelávacieho obsahu vo forme OER a vyhľadávacími nástrojmi;
- j) Vytvoriť a udržiavať trvalo udržateľné opatrenia, ktoré zaručia prepojenosť platforiem pre zdieľanie OER, podporujú ich využívanie a sú udržateľné.

2. Jazykové a kultúrne výzvy

OER by mali byť dostupné v rôznych jazykoch, predovšetkým v tých, ktoré sú menej používané, nedisponujú mnohými zdrojmi a sú ohrozené, vrátane pôvodných jazykov. Mali by byť adaptované na kultúrny kontext, kde sú v rámci dodržiavania ľudských práv využívané na vnímanie lokálneho kontextu. Aby boli OER využívané, relevantní aktéri musia akceptovať princíp zdieľania a využívania vedomostí z rôznych zdrojov. Pre realizáciu nasledovných aktivít je nevyhnutná podpora a kroky predovšetkým od vlád, vzdelávacích inštitúcií – inštitúcií vzdelávajúcich pedagógov a knihovníkov ako aj profesionálnych združení, vrátane tých, ktoré sú zodpovedné za jazykovú harmonizáciu.

Navrhované aktivity:

- a) Posilniť pedagógov a študujúcich, aby vytvorili rodovo senzitivne, kultúrne a jazykovo relevantné OER primerané miestnym kultúram a vytvorili OER v lokálnych jazykoch, predovšetkým v jazykoch, ktoré sú menej využívané, nedisponujú mnohými zdrojmi a sú ohrozené, vrátane pôvodných jazykov. Treba zároveň zaručiť, že tí, ktorí sú zapojení do procesu, majú potrebnú podporu a tréning;
- b) Podporovať technológie, ktoré prekonávajú jazykové bariéry;
- c) Povzbudzovať a podporovať lokálny vývoj a adaptáciu kultúrne senzitivných a lingvisticky presných OER v praxi a politike;
- d) Povzbudzovať a podporovať spoluprácu pri vývoji, zapájať komunitu pre lepšie využívanie OER v rôznych jazykoch vrátane tých, ktoré sú menej využívané, nedisponujú mnohými zdrojmi a sú ohrozené, vrátane pôvodných jazykov;
- e) Poskytovať podporu pre spoluprácu pri vývoji OER, ktorá uľahčí spájanie síl relevantných aktérov za účelom vytvárania digitálnych kolekcí v rôznych vzdelávacích inštitúciách v rôznych komunitách, mestách, alebo krajinách na celom svete;
- f) Podporovať stratégie, ktoré prekonávajú kultúrne bariéry za účelom záruky zdieľania vedomostí.

3. Zaručenie inkluzívneho a spravodlivého prístupu ku kvalitným OER

OER by mali byť prístupné pre všetkých študujúcich vo formálnom alebo neformálnom vzdelávacom kontexte bez ohľadu na vek, fyzickú schopnosť, socio-ekonomický status ako aj pre tých, ktorí žijú vo vzdialených oblastiach (vrátane nomadických populácií) vnútorne vysídlených ľudí a ľudí na úteku za všetkých okolností v rámci, ktorý zaručuje rodovú rovnosť. Okrem toho, infraštruktúra ako elektrická energia a širokopásmové pripojenie a vhodné nástroje/médiá na prístup k OER sú stále výzvou v mnohých častiach sveta vrátane národných kontextov. Preto je potrebné, aby OER boli vytvorené, ukladané, využívané, modifikované a zdieľané v rôznych kontextoch a prostredníctvom rôznych médií. Aby vzdelávacia komunita využívala OER s dôverou, musia byť vytvorené mechanizmy, ktoré zaručia kvalitu zdrojov. Kvôli heterogenite využívania OER – od regulovaných kontextov ako sú verejné školy, citlivé témy ako zdravie, vedné odbory po neformálne celoživotné vzdelávanie – by mali mechanizmy zaručujúce kvalitu postupne prechádzať od formálnej akreditácie k otvoreným a kolaboratívnym hodnoteniam medzi kolegami, štatistikami využívania a neformálnou spätnou väzbou. Pre realizáciu týchto aktivít je nevyhnutná podpora a kroky predovšetkým vlád, vzdelávacích inštitúcií – najmä inštitúcií vzdelávajúcich pedagógov a knihovníkov ako aj entity, ktoré sú zodpovedné za záruku kvality a profesionálne združenia. Vývoj OER by mal byť prepojený s ideou sociálnej rovnosti.

Navrhované aktivity:

- a) Zaručiť prístup k OER cez médiá, ktoré sú najlepšie prispôsobené na to, aby naplnili potreby a materiálne okolnosti cieľových študujúcich a vzdelávacie ciele kurzov alebo predmetov, pre ktoré boli vytvorené. Sem patria, v prípade potreby, aj offline verzie pre prístup k zdrojom;
- b) Poskytnúť OER v prístupných formátoch, ktoré podporujú efektívne využitie všetkými užívateľmi, vrátane znevýhodnených osôb, s využitím medzinárodných odporúčaní pre zaručenie prístupnosti;
- c) Zaručiť, že OER dostupné cez rôzne médiá vrátane mobilných prístrojov, sú dostupné a prístupné vo všetkých formátoch, ktoré povoľujú ich využívanie, adaptáciu, kombináciu a zdieľanie;
- d) Podporiť verejné investície do vybudovania širokopásmového pokrytia, čím sa zvýši prístup k mobilnému vzdelávaniu predovšetkým pre vidiecke a vzdialené komunity;
- e) Zaručiť, že OER sú dostupné vo formálnom, neformálnom, diaľkovom a zmiešanom vzdelávacom prostredí;
- f) Zaručiť, že princípy rodovej rovnosti a inklúzia sú reflektované v procesoch pre prístup, vytváranie a zdieľanie OER v rámci celosvetovej OER komunity. Sem patria programy pre využívanie, modifikovanie, zdieľanie OER za účelom zabezpečenia prístupu a participáciu vo vzdelávacom procese pre všetkých vrátane žien a dievčat, sociálne a ekonomicky znevýhodnených, nútene vystahované osoby, ľudí na úteku, nomadické populácie a znevýhodnených študujúcich.

Podpora mechanizmov zaručujúcich kvalitu OER

- g) Zabezpečiť vytvorenie systémov umožňujúcich kontrolovanie kvality formou peer-review pri vytváraní alebo revidovaní OER. Sem patria napríklad systémy pre kolaboratívne otvorené hodnotenia, sociálne hodnotenia a komentáre od užívateľov (napr. študujúcich) a tvorcov obsahu (napr. pedagógov);
- h) Pravidelne hodnotiť kvalitu OER zdrojov cez externé a inštitucionálne mechanizmy, ktoré sú využívané pre všetky vzdelávacie zdroje v danej inštitúcii. S tým súvisí budovanie kapacity profesionálov zaoberajúcich sa hodnotením kvality, aby pochopili OER a ich integráciu do učenia a vzdelávania;
- i) Vytvoriť národné a inštitucionálne štandardy, mierky a s tým súvisiace kritéria hodnotenia kvality pre zhodnotenie kvality OER.

4. Vývoj udržateľných modelov

OER vplývajú na tradičné a stimulujú nové udržateľné modely, ktoré sa viažu na vytváranie a využívanie vzdelávacích zdrojov. OER tiež vytvárajú príležitosti pre nových poskytovateľov, aby vstúpili do vzdelávacieho priestoru s inovatívnymi modelmi, ktoré sú od začiatku nastavené ako otvorené. Je potrebné identifikovať spektrum možností, ktoré inovatívne udržateľné modely prinášajú a výhody, ktoré z nich plynú pre vlády, inštitúcie, pedagógov, knihovníkov a študujúcich. Takisto je potrebné vytvoriť inovatívne riešenia a nové modely, ktoré kladú dôraz na udržateľnosť, aby sa zaručilo, že študujúci majú prístup k vysokokvalitným vzdelávacím skúsenostiam a zdrojom a nástrojom, ktoré sú potrebné pre získanie týchto skúseností. Aby boli OER začlenené do bežného vzdelávacieho systému a za účelom podpory vývoja, prijatia, udržiavania, distribúcie a evaluácie OER, musia členské štáty analyzovať svoje ciele a potreby vo vzdelávaní. Analýza môže obsahovať mechanizmy, ktoré fungujú vo finančnej oblasti a prehodnotenie štruktúr pre začlenenie OER do bežného vzdelávacieho systému, vrátane možnosti upravenia modelov obstarávania, alebo spôsobu, akým sú učitelia motivovaní pracovať s OER. Pre realizáciu týchto aktivít je dôležitá podpora a kroky predovšetkým od vlád a vzdelávacích inštitúcií.

Navrhované aktivity:

- a) Analyzovať strategické príležitosti, ktoré OER prinášajú vládam a inštitúciám pri poskytovaní kvalitnejšieho vzdelávania, pričom zároveň maximalizujú prístup a spravodlivú dostupnosť. Sem môže patriť výskum týkajúci sa základných zložiek udržateľného modelu OER (napr. cena zdieľania, prijatia, adaptovania, spájania a vytvárania OER, tréning učiteľov...);
- b) Analyzovať spôsoby, ktorými OER menia procesy vytvárania a využívania kvalitných vzdelávacích zdrojov skúmaním viacerých stratégií a modelov podpory praktík OER pre efektívne vzdelávacie výsledky. Sem patrí kolaboratívny vývoj OER, opätovné využívanie a postupné zlepšovanie OER pedagógmi a študujúcimi, otvorené pedagogické prístupy, v ktorých sú študujúci zapojení do praktík vyvíjania verejne prospešných OER;
- c) Definovať modely, ktoré využívaním OER prinášajú pridanú hodnotu budovaním komunít v rámci inštitúcií a krajín, ktoré sa sústreďujú na participáciu, spoluproduciu, spoločné vytváranie hodnôt, urýchľovanie inovácií a prepájanie ľudí za spoločným cieľom. Sem patrí povzbudzovanie a napomáhanie spolupráce za účelom rozvoja OER;
- d) Preskúmať, ako finančný tok od vlád, donorov a ostatných podporí udržateľné OER modely a vytvorí zdroje, ktoré sú potrebné pre kvalitné vzdelávanie;
- e) Definovať vnútorné operačné požiadavky v rámci vlád a inštitúcií za účelom dosiahnutia strategických výhod OER zdrojov;
- f) Definovať škálu požiadaviek na modely udržateľnosti, ktoré môžu vlády a inštitúcie využiť pri výbere vzdelávacích materiálov a služieb za účelom získania záruky, že poskytovatelia naplno využijú strategické výhody OER. Sem patrí zadefinovanie OER ako prekrevizity v rámci národných /inštitucionálnych požiadaviek pri obstarávaní;
- g) Definovať výnosy a aspekty udržateľnosti OER. Sem patria tradičné služby, ktoré sa viažu k OER. Môžu sem patriť netradičné výnosy založené na reciprocite ako sú dary, členstvá, „pay what you want“ systém a crowdfunding;

- h) Definovať nové politiky, stimuly a postupy uznávania pri existujúcich modeloch udržateľnosti za účelom plného využitia výhod OER. Sem patrí poskytovanie stimulov za prácu s OER, ako napríklad inovácia curricula počas pracovného obdobia a každoročné zhodnotenia za účelom posúdenia povýšenia;
- i) Preskúmať možnosti vytvorenia verejno-súkromného partnerstva medzi rôznymi aktérmi v OER téme.

5. Vytváranie podporujúcich politických prostredí

Začleňovanie OER do bežného vzdelávacieho systému vyžaduje vytváranie, prijímanie, advokáciu a implementáciu politík, ktoré podporujú efektívne využívanie OER v praxi. V tomto ohľade je bežnejšie, že zdroje budú plynúť z politických nariadení a politiky môžu byť aplikované aj prostredníctvom prístupov zhora dole či zdola hore. Vývoj politických iniciatív na vládnej a inštitucionálnej úrovni umožňuje začleniť OER do bežného vzdelávania. Ukázalo sa, že prijatie politických stanovísk do už existujúcich politík prinieslo významnejšiu zmenu, než samostatne stojace politické stanoviská. Navyše politiky OER prijaté na vládnej úrovni obohatia a podporia politiky týkajúce sa OER prijaté na inštitucionálnej úrovni. Význam politík týkajúcich sa OER je v tom, že reagujú na témy ako napríklad zvyšovanie povedomia o výhodách OER, hľadanie zdrojov pre výskum založený na dôkazoch, poskytovanie stimulov pre nasledovanie dobrých príkladov praxe otvoreného vzdelávania a posilňovanie stratégií a praktík, ktoré podporujú využívanie OER. Politiky týkajúce sa OER by mali podporovať inštitúcie a/alebo pedagógov, aby využívali vzdelávacie materiály založené na OER ako integrálnu, nie marginálnu súčasť curricula. Mali by uprednostňovať výmenu vedomostí zavedením takých mechanizmov pre vlády a ostatných relevantných aktérov, ktoré podporujú Cieľ 4 Agendy 2030 - Kvalitné vzdelávanie. Takéto politiky by mali byť založené na výskume, ktorý preukazuje strategické výhody OER v znižovaní nákladov a zároveň zvyšovania kvality a prístupu ku vzdelávaniu (napríklad výskum šetrenia, komparatívna analýza nákladov a úspechov v iných kontextoch a o profesionálnych výhodách OER pre pedagógov a študujúcich). Politiky týkajúce sa OER by mali byť postavené na zrozumiteľnom jazyku a skúsenostiach za účelom lepšieho porozumenia a implementácie. Pre realizáciu týchto aktivít sú dôležité kroky vlád a vzdelávacích inštitúcií. Proces vytvárania politík by mal zahŕňať pedagógov, vzdelávacie odbory, inštitúcie, ktoré vzdelávajú pedagógov a knižnice za účelom získania záruky, že politiky týkajúce sa OER sú vysokokvalitné a relevantné pre praktickú implementáciu.

Navrhované aktivity:

- a) Vytvoriť politiku, ktorá vyžaduje publikovať verejne financované vzdelávacie zdroje pod otvorenou licenciou;
- b) Zaručiť, že boli prijaté udržateľné modely financovania na implementáciu politík týkajúcich sa OER a praktík, vrátane navýšeného domáceho financovania vzdelávania;
- c) Poskytnúť stimuly pre učiteľský zbor, aby publikovali editovateľné, prístupné OER v digitálnej podobe vo verejných repozitároch;
- d) Zahnúť vyhlásenia podporujúce OER do vládnych a inštitucionálnych vízií a stanovísk;
- e) Preukázať prostredníctvom politík, ako môže efektívne využitie OER podporiť a zvýhodňovať kľúčové rozvojové priority vrátane Agendy 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj
- f) Využiť národné a inštitucionálne politiky ako nástroj posilnenia holistického prístupu a koordinovať kroky rôznych relevantných aktérov;
- g) Posilniť zriadenie prepojenia medzi politikami týkajúcimi sa OER a ostatnými politikami otvoreného vzdelávania ako napr. Otvorený prístup, Otvorené vládnutie, Otvorené dáta a otvorená veda (s ohľadom na licencovanie verejných zdrojov).

Záver

Ľubľanský OER Akčný plán 2017 prináša konkrétne kroky v piatich strategických oblastiach, ktoré podporia začleňovanie OER do bežného vzdelávacieho prúdu a súvisia aj s cieľom 4 Agendy 2030 o kvalitnom celoživotnom vzdelávaní. Pokračujúci nárast globálnej komunity, ktorá sa zaoberá OER, poskytuje silný základ pre spoluprácu, zdieľanie vedomostí a prijímanie krokov na lokálnej, národnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni. Aktéri vzdelávania by mali zaručiť, že na podporu týchto krokov existuje súbor indikátorov, monitorovacích a evaluačných mechanizmov. Tam, kde sú OER dobre naplánované a využívané, môžu poskytnúť obrovské možnosti v oblastiach zlepšenia študijných výsledkov, kvality učenia

a efektívneho zdieľanie vedomostí. OER tiež poskytujú možnosť posilniť demokratizáciu vedomostí tým, že vzdelávacie a učiace materiály sú dostupné pedagógom a študujúcim, a zároveň poskytujú dostupné možnosti vzdelávania. Ak boli zavedené ostatné predpoklady pre kvalitné vzdelávanie, OER môžu využiť svoj potenciál pri napínaní cieľu 4 Agendy 2030 krajinami. Ľubľanský OER Akčný plán 2017 spája kolektívnu vôľu pretaviť záväzok v oblasti OER do konkrétnych krokov za účelom dosiahnutia cieľu 4 Agendy 2030 prostredníctvom kľúčových pilierov prístupu, rovnosti a inklúzie.